

Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen

Klicka här för att ange text.

anders.lindholm@enkoping.se

Samråd avseende ny 130 kV-ledning mellan Litslena och Bålsta

Vattenfall Eldistribution AB avser att söka koncession för en ny 130 kV kraftledning mellan befintlig transformatorstation Litslena i Enköpings kommun och Bålsta i Håbo kommun. Ledningen ska ersätta befintlig 70 kV-ledning.

Enköpings kommun har tidigare under våren 2024 svarat på samråd för en ny kraftledning mellan Litslena och Bålsta. För sträckan inom Enköpings kommun presenteras tre alternativa utredda stråk.

Våren 2025 har Vattenfall kompletterat tidigare utredning med en alternativ dragning för en kortare delsträcka i det södra av de tre utredda stråken inom Enköpings kommun.

Vattenfall har bedömt att kraftledningen, i miljöbalkens mening kan antas medföra betydande miljöpåverkan vilket innebär att en koncessionsansökan ska föregås av ett avgränsningssamråd inför att en miljökonsekvensbeskrivning ska tas fram. Avgränsningssamrådets syfte är att utreda omfattningen av och detaljeringsgraden i den MKB som ska tas fram och som kommer att utgöra beslutsunderlag. (Processen kring framtagande av underlag för tillståndsansökan som medför betydande miljöpåverkan regleras av 6 kap Miljöbalken, avgränsningssamrådet beskrivs i 6 kap. 28 - 31 §§ Miljöbalken.)

Enköpings kommuns synpunkter

Enköpings kommun noterar att det kompletterande samrådet föreslår en alternativ ledningsdragning längs en delsträcka på knappt 1,5 km jämfört med tidigare utrett stråk. Ledningens påverkan på ett naturvärdesobjekt blir mindre och man undviker en vinkelstolpe på åkermark. Förändringen är så pass ringa att kommunen inte har något att erinra eller tillföra i ärendet.

Vikten av fungerande och kapacitetsstark elförsörjning

Enköpings kommun vill understryka att tillgången till el och säkerställande av den långsiktiga energiförsörjningen är en stor utmaning för samhället i stort. Omställningen till fossilfri energiförbrukning kräver investeringar på kort och lång sikt som tryggar tillförseln av fossilfri el och energitillgång i hela landet. Enköpings kommun är väl medveten om de satsningar som behöver göras nationellt och regionalt för att öka kapaciteten i ledningsnätet.

Enköping ligger mitt i Mälardalen där den snabba tillväxten och det ökade behovet av el för industrin och näringslivets utveckling är stor. Enköping är en av de kommuner som under de senaste åren sett exempel på att elförsörjningen kan vara en begränsande faktor inför företagsetableringar.

Synpunkter på föreslagna stråkalternativ

Enköpings kommun förstår utmaningen med att välja en ledningssträckning som ger så liten negativ påverkan som möjligt på allmänna och enskilda intressen.

En ny 130 kV-ledning kan komma att beröra många människors hembygder, boendemiljöer och påverkar många markägares jordbruksmark, skogsfastigheter och därmed näringsidkares ekonomier. Ett av de föreslagna stråkalternativen berör Hjälstavikens naturreservat med dess unika natur- och kulturmiljövärden som också är ett mycket omtyckt utflyktsmål för flera tiotusental årliga besökare. Det norra stråkalternativet berör fler närboende än övriga alternativ då den sträckningen passerar genom ett odlingslandskap med byar, gårdar och villabebyggelse som i den västra delen ännu inte påverkats av den här storleken av kraftledning. Det södra stråkalternativet saknar idag liknande stora kraftledningar, påverkar färre närboende i såväl Enköpings som Håbo kommuner men tar stora arealer skogsmark i anspråk.

Projektet medför oundvikligen konflikter med såväl enskilda som allmänna intressen. Det är därför viktigt att söka ett sträckningsalternativ som medför minsta möjliga samlade negativa påverkan.

Nedan följer ett antal aspekter som Enköpings kommun anser är viktiga att beakta och beskriva i den miljökonsekvensbeskrivning som kommer att utgöra ett viktigt beslutsunderlag kommande beslut av Energimarknadsinspektionen.

Kommunens översiktsplan och berörd detaljplan

Enköpings kommun noterar argumenten för teknikvalet luftledning och att man i samrådsunderlaget beskriver vad som i övrigt sägs om kraftledningar i kommunens översiktsplan. Stråk B passerar detaljplan för del av Ekolsund 1:127 m fl i del där

planen ger planstöd för golfbana. Golfbanan har inte anlagts och detaljplanens genomförandetid har gått ut.

Landskapsbild

Landskapsbild omnämns i ett avsnitt i samrådsunderlaget och man konstaterar att inget landskapsbildsskyddat område berörs. I övrigt nämns mest befintliga luftledningar i närheten av de olika stråken. Landskapsbilden är en väsentlig del av människors upplevelsevärde av en bygd eller en hembygd och upplevs därför som just värdefull av boende och besökare. Det kan vara svårt att göra en beskrivning av detta ibland subjektiva värde. En möjlighet som skulle kunna utvecklas i miljökonsekvensbeskrivningen är att redovisa fotomontage över ledningsdragningen vid särskilt utmärkande, sceniska eller välfrekventerade platser.

Boendemiljö och bebyggelse

Till miljökonsekvensbeskrivningen kommer magnetfältberäkningar för närmast berörda bostäder att redovisas. Enköpings kommunen understryker vikten av att avståndet mellan bostadshus och ledningen blir så stor som möjligt inom det stråkalternativ som slutligen väljs.

Kulturmiljövärden

Regionalt utpekade kulturmiljövärden redovisas i kartor och listas endast kortfattat. I miljökonsekvensbeskrivningen bör dessa områden beskrivas mer utförligt då anseende delar av stråken, särskilt stråk C men också stråk A liksom en mindre del av stråk B passerar genom områden av regionalt kulturmiljöintresse.

Naturvärden

Samrådsunderlaget redovisar ett stort antal värdefulla naturvärden kända från äldre rapporter, inventeringar och sammanställningar. Befintlig 70kV-ledning som ska ersättas passerar genom Hjälstavikens naturreservat och Natura 2000-område med sina mycket höga naturvärden. En avgörande faktor att alternativa stråken B och C utretts är det faktum att alternativ A passera genom Hjälstavikens skyddade område. Den befintliga 70 kV-ledningen har aldrig prövats gentemot exempelvis Natura 2000-bestämmelserna.

Enligt samrådsunderlaget beskrivs att man för att säkerställa vilka naturvärden och fåglar som finns inom det berörda området kommer en naturvärdesinventering och en fågelinventering utföras inför stråkval och kommande MKB. Fågelförekomsterna kring Hjälstaviken är redan mycket välinventerade och väldokumenterade i SLU Artdatabankens Artportalen, en kunskapskälla som behöver inkluderas i naturvärdesinventering och fågelinventering. Alla tre stråkalternativen påverkar

välfrekventerade flygstråk för stora flockar rastande fåglar som genomför dagliga födosöksturer till och från Hjälstaviken i olika väderstreck.

Miljökonsekvensbeskrivningen behöver redovisa hur man avser minimera risken för fågelkollisioner med den nya ledningen.

För Enköpings kommun

Plan-, mark- och exploateringsutskottet